

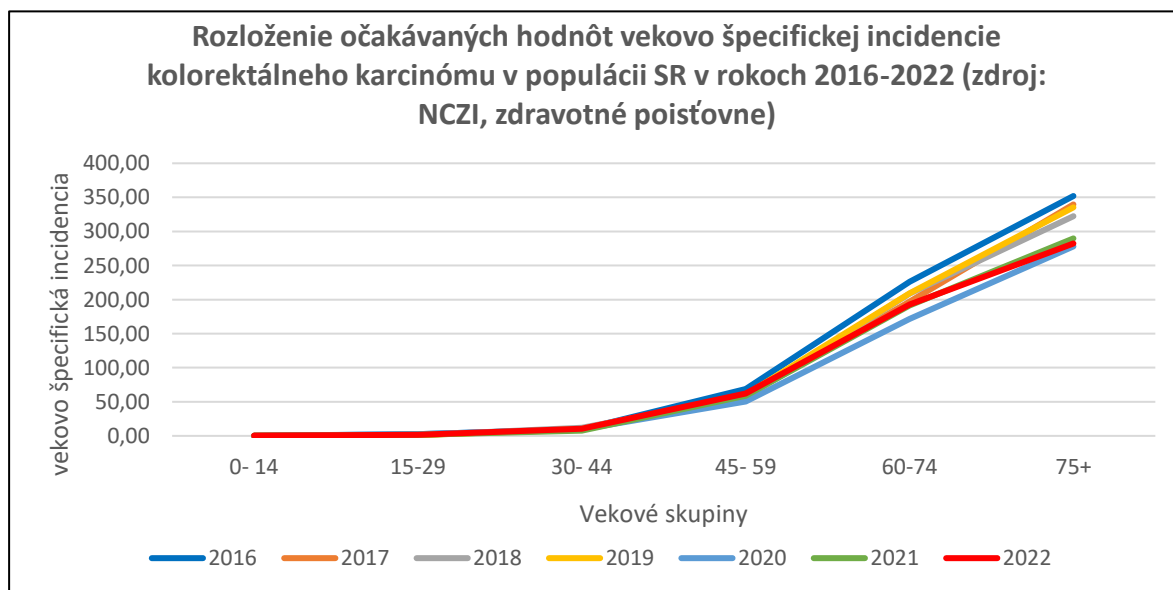
Marec - Európsky mesiac osvetly o kolorektálnom karcinóme

Epidemiologická správa

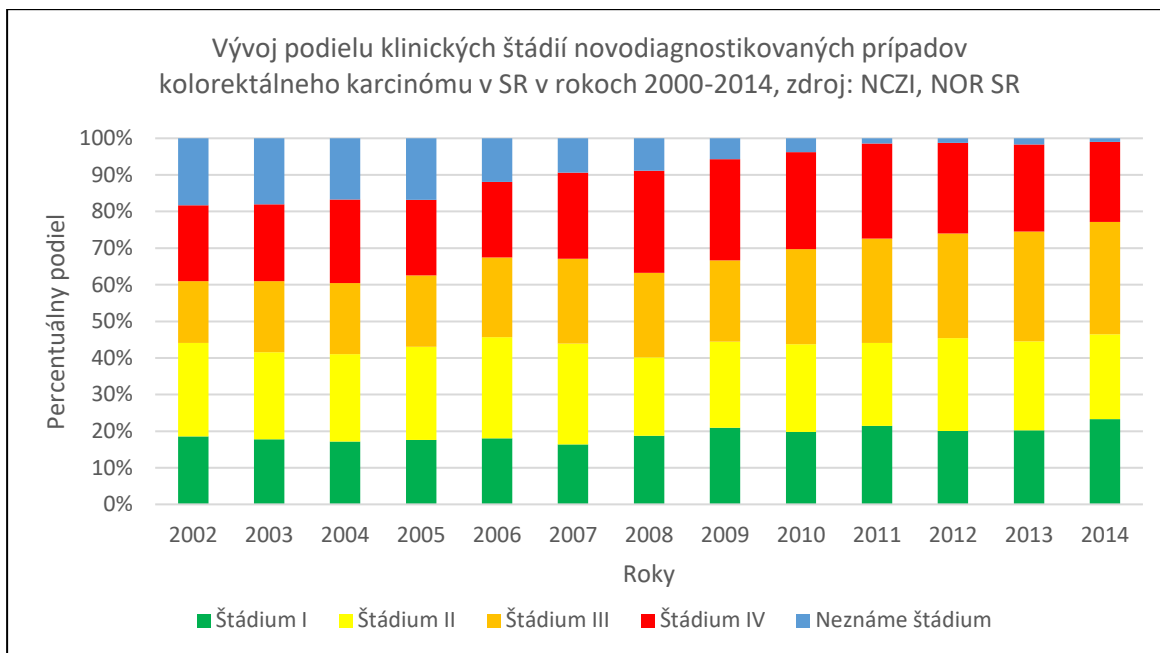
V Európe sa každoročne diagnostikuje približne 540 000 prípadov karcinómu hrubého čreva a konečníka, z toho približne 290 000 prípadov u mužov. Do roku 2045 sa očakáva nárast počtu prípadov na viac ako 681 000 ročne. Viac ako 95 % prípadov je diagnostikovaných osobám starším ako 50 rokov vrátane.

Európske krajiny s najvyšším výskytom karcinómu hrubého čreva a konečníka, zoradené podľa počtu prípadov a podľa štandardizovanej incidencie (zdroj: predikcia SZO pre rok 2022)				
Poradové miesto	Krajina	Počet prípadov	Krajina	Incidencia štandardizovaná na svetovú populáciu (počet prípadov/100 000)
	EURÓPA	538 584	EURÓPA	30,5
1.	Rusko	83 693	Dánsko	48,1
2.	Nemecko	62 544	Nórsko	45,3
3.	Taliansko	54 784	Maďarsko	44,2
4.	Francúzsko	51 636	Holandsko	42,8
5.	Spojené kráľovstvo	49 429	Chorvátsko	41,1
6.	Španielsko	39 421	Portugalsko	37,8
7.	Poľsko	26 888	Slovensko	35,7
8.	Ukrajina	20 887	Španielsko	33,8
9.	Holandsko	17 670	Bielorusko	32,7
10.	Rumunsko	13 541	Írsko	32,3
24.	Slovensko	4 219		

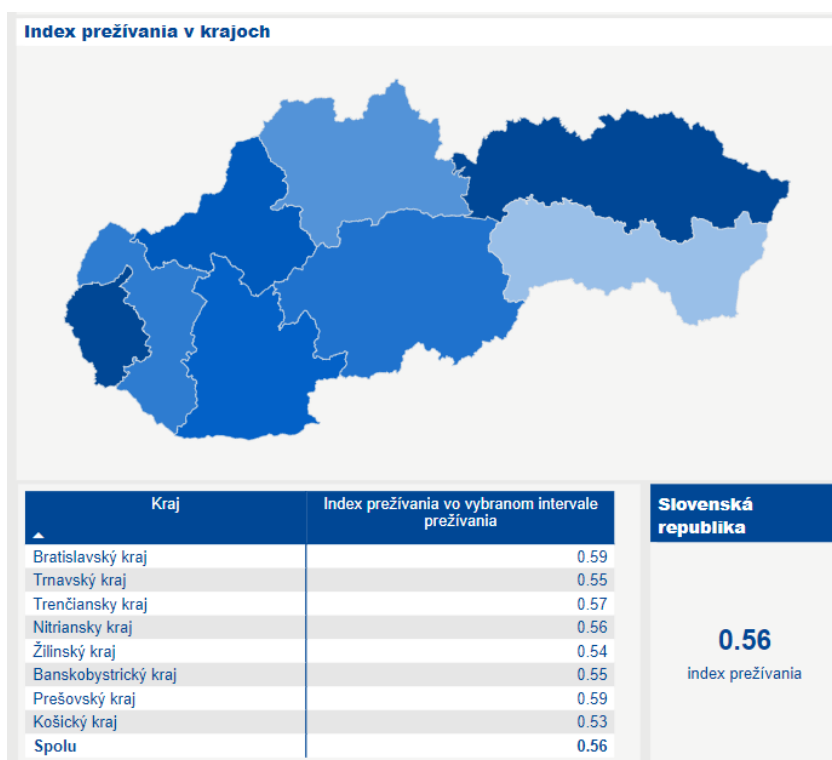
Na Slovensku sa v roku 2022, podľa údajov zdravotných poisťovní spracovaných Národným centrom zdravotníckych informácií (NCZI), diagnostikovalo 3 713 prípadov zhubných nádorov hrubého čreva a konečníka, z toho 2121 u mužov a 1592 u žien. Viac ako 95 % prípadov sa diagnostikovalo osobám starším ako 45 rokov. **Kolorektálny karcinóm je najčastejším nádorovým ochorením na Slovensku.**

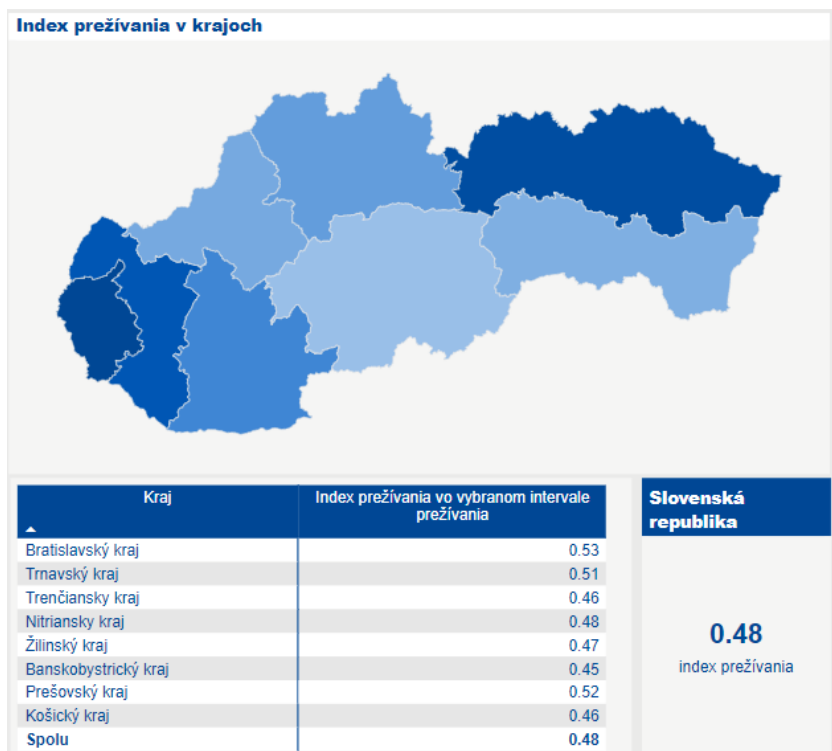
V rokoch 2007-2014 bolo približne 50 % karcinómov hrubého čreva a konečníka diagnostikovaných v klinických štádiách III a IV, klinické štádium I tvorilo asi len pätinu prípadov.

Index 5-ročného prežívania pacientov s kolorektálnym karcinómom je na Slovensku 0,52, index 3 ročného prežívania je 0,62 a index 1-ročného prežívania je 0,81. Najvyšší index 5-ročného prežívania jej zaznamenaný pre Bratislavský kraj (0,55) a najnižší pre Košický kraj (0,49). Ženy zaznamenávajú vyšší index 5-ročného prežívania (0,56) ako muži (0,48).

Obrázok: index 5-ročného prežívania žien s kolorektálnym karcinómom podľa krajov SR pre roky diagnostiky 2016 a 2017, zdroj: NCZI, zdravotné poisťovne

Obrázok: index 5-ročného prežívania mužov s kolorektálnym karcinómom podľa krajov SR pre roky diagnostiky 2016 a 2017, zdroj: NCZI, zdravotné poisťovne

Rizikovými faktormi kolorektálneho karcinómu sú napríklad: fajčenie, strava bohatá na nasýtené a živočíšne tuky, vysoký kalorický príjem, obezita, nedostatok fyzickej aktivity. Viac informácií: <https://www.noisk.sk/pacient/rizikove-faktory-onkologickych-ochoreni>.

Populačný skrining rakoviny hrubého čreva a konečníka prebieha na Slovensku u osôb vo veku 50-75 rokov. Skriningovým testom je **test na skryté krvácanie do stolice (TOKS)**, ktorý môže odhaliť skoré štádiá kolorektálneho karcinómu. Test je súčasťou preventívnej prehliadky u všeobecného lekára, ktorú by mali poisťenci absolvovať každé 2 roky. Druhou možnosťou skriningového vyšetrenia pre osoby nad 50 rokov v bežnom riziku je tzv. **primárna skriningová kolonoskopia**. Kolonoskopické vyšetrenie aj v nižšom veku ako je 50 rokov, ktorému nepredchádza TOKS, je jednoznačne indikované u ľudí s vysokým rizikom pre vznik karcinómu hrubého čreva a konečníka. Viac informácií: <https://www.onkokontrola.sk/skrining-kolorektalneho-karcinomu>.

V roku 2023 absolvovalo skriningový test na skryté krvácanie do stolice 430 666 osôb vo veku 50-75 rokov, z ktorých 8,59 % malo pozitívny výsledok. Primárnu skriningovú kolonoskopiu v roku 2023 absolvovalo 13 926 osôb.

(Zdroj: https://www.nczisk.sk/Statisticke_vystupy/Tematicke_statisticke_vystupy/Onkologicke_skriningove_programy/Pages/default.aspx)

Pre pacientov a ich príbuzných je dostupná **Pacientska príručka**, ktorá sa venuje diagnóze kolorektálneho karcinómu a detailne vysvetľuje skrining, diagnostiku a možnosti liečby: <https://www.noisk.sk/files/2019/2019-07-04-colorectal-guide-for-patient-sk-02.pdf>.

Spracovala: MUDr. Ľudmila Kutáková, PhD., konzultant NOI pre epidemiológiu